

Družinski tednik

Številka 14
Leto VII
Posamezna številka po 2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta 29/I. Rokopisi se ne vračajo. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Ljubljana, 11. aprila 1935

Naročnina za četrlet 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. — Za odgovore je priložiti znamko.

Boj z morskimi pošastjo

Strahoten potapljačev doživljanj na morskem dnu. — V objemu orjaške sipe. — Boj v temi na življenje in smrt. — Rešilno kopje

(il) Newyork, aprila.

Pred nekaj leti so ribiči v Logie-Bayu na Novi Fundlandiji vjeli v mreže orjaško sipo. Takrat je bilo prvič, da jim je prišla v roke tolikšna žival te vrste, zato so se zoologi vneto lotili proučevanja zverine. Nametli so na njej nič manj kot dvanajst lokv, med njimi je bila največja dolga celih devet metrov in posejana z več ko tisoč prisesk. Njeno telo samo je bilo dolgo sedem metrov in dva metra široko. Takrat so tudi ugotovili, da znajo te živali poljubno menjavati barvo.

Kaj pripoveduje potapljač Hook

O boju s takšno morskoro zverino pripoveduje ameriški potapljač A. E. Hook. Zverina ga je napadla na obrežju države Washington v precejšnji globini. Nejeverni bralci bodo morda rekli, da je Hookovo poročilo raca ameriških časnikov, toda na razpolago so nam neovrželjivi dokazi, da se je ta boj res vršil. Ko so namreč potapljača potegnili kvišku, je bilo njegovo levo bedro ovito s pet in pol metra dolgo lovko, druga štiri metre dolga lovka se mu je bila pa ovila okoli života gor do ramen. Po teh kosih sodijo zoologi, da je bila ena lovka tega oktopoda dolga nič manj kot devet in pol metra, druga pa sedem metrov. Telo samo je bilo po Hookovem popisu dolgo svojih osem metrov, široko na dobra dva metra. Njene oči so bile tolikšne kakor dva majhna krožnika. Torej spada Hookova zverina med največje sipe, kar jih je kdaj človek videl. Američan je žival v boju tako razsekal, da je razen obeh lokv le prav malo ostalo celega na njej.

Hook je imel ravno opravka pri nekem potopljenem vlačilu. Ker je bila voda precej mrazna, se je oblekel v popolno težko potapljaško opremo, razen tega je pa vzel s seboj še električno svetilko in kopje. Takšno kopje služi običajno potapljačem za obrambo pred morebitnimi napadi pod vodo. Na vso srečo ga je bil Hook prejšnji večer tako dobro nabrusil, da je bilo ostro ko britev. Samo tej svoji previdnosti se ima zahvaliti, da je ostal živ.

Na morskem dnu je Hook pritržil svetilko k potopljeni ladji, pregledal signalne vrve in cevke za dovajanje

Prestrašen se je Hook že hotel vrniti k signalni vrvi, tedaj pa zagleda nad mrličem orjaško gmoto z dvojico velikih in nepremičnih oči in strahovitim gobcem. Hook je pri prič spoznal sipo, toda zverina je bila najmanj petkrat ali šestkrat tolikšna kakor tiste, ki jih je dotlej srečal pri svojih opravkih na morskem dnu. Ostudna žival se je počasi bližala po štirih lokvah, dve drugi roki — če smemo tako imenovati njene lovke — je pa iztezala predse. Z njima je nesla pred seboj ono truplo. Hook je tu pripomnil v svojem poročilu, da je bil od groze in strahu



Zoper trgovino z mamili. Iraška vlada je začela brezobziren boj proti trgovcem z mamili, zlasti z opijem. Uvedla je posebno policijo, dobro oboroženo in vajeno pušcave. Policija ima na razpolago lahke avtomobile in na njih zasleduje sumljive karavane.

bolj mrtev ko živ in da se sploh ni mogel ganiti. Le misel, da bi ga ta morsk vampir mogel zgrabiti in požreti, mu je ohranila zavest. Za beg je bilo prepozno; tako potapljača ni kazalo drugega, kakor da se spusti s sipo v boj. Njegovo kopje je imelo lesen ročaj in težko in ostro rezilo — izborno orožje, dosti primernejše za obrambo pred sipo kakor sekira ali kakšno drugo orožje.

Hook je stal zunaj svetlobnega stožca svoje električne žarnice in si je dejal, da ga sipa še ni mogla opaziti. Ni izključeno, da je ravno električna luč primamila pošast, ko se je s svojim plenom odpravljala na varno. Zakaj v teh globinah je svetloba neznanca reč. Gotovo je le to, da se mu je žival bolj in bolj bližala, dokler ni bila komaj še tri metre od njega, ena izmed njenih velikanskih lokv se je pa že v vsej dolžini iztezala nad njegovo glavo.

»Planil sem naprej,« pripoveduje Hook, »kakor so mi le moji svinčeni podplati dopuščali, in zamahnil s kopjem ravno v sredo zverine. Toda iz tolikšne razdalje sem zgrešil cilj in sem s kopjem komaj oplazil eno izmed lokv. Videl sem, da so začeli postajati gibi te lovke počasnejši, kakor da bi bila žival izgubila oblast nad njo.

Še preden sem utegnil potegniti kopje nazaj in vnovič zamahnuti, me

je že druga lovka, tista, ki se je vlekla po tleh, zgrabila za levo bedro. Z vso silo sem se skušal osvoboditi tega nevarnega objema; toda čeprav tehtam dobrih sto kilogramov in sem zelo krepko razvit, sem bil docela brez moči, kakor otrok, ki ga je slon zgrabil z rilcem. Obroč za obročem se mi je ovijal okoli noge in jo stisnil s takšno silo, da bi mi jo bil prav gotovo zdrobil, da nisem imel tako močne potapljaške oprave. Cedalje više so se vrstili ti železni obroči, dokler mi niso uklenili vsega bedra.

Vse to se je dogajalo s takšno hitrostjo, da sem med tem le enkrat utegnil s kopjem udariti po lovki — in v svojo nesrečo sem se takrat zgrešil. Prihodnji mah se mi je približala od zgoraj že druga pošastna roka kakor fantastična morskoka kača in me hotela zgrabiti za desno roko ali pa za kopje. Če bi se bilo pošasti to posrečilo, bi bilo po meni. Položaj je postajal čedalje strašnejši in že sem mislil, da se mi bližajo poslednji trenutki. Da bo nesreča še hušja, se je voda okoli mene iznenada skahlila: sipa je izpustila svojo varovalno tekočino, in celo blesteči žarki moje električne svetilke niso mogli prodrati te teme.

Bil sem kakor slep in tako mi ni kazalo drugega, kakor da na slepo srečo oteparam s kopjem okoli sebe. In res sem pri tem zadel najnevarnejšo lovko, tisto, ki se je zvijala in mi plavala nad glavo. Kakor britev ostro rezilo je prerezalo na dvoje in toliko sem se razločil, kako se je odtrgala od telesa. Z obupnim zamahom okoli sebe sem tudi vođo razgri-



Dve mladi Turkinji kot pilotki

bal in pregнал črno umazanijo; tako sem zagledal komaj poldrugi mejer pred seboj srepe zverinje oči.

Hlastno sem porinil konico kopja pošasti v gobec in potisnil ročaj z obema rokama kvišku. Kopje se je kakor britev zarilo v žival in jo prerezalo na dvoje. Pošast je padla pred mojimi nogami na tla, toda še v tej neopredeljeni mehki in nekrvavi gmoti se je neprestano gibala in zvijala. Tudi odsekane lovke so se neprestano zvijale v obroč in iztezale.

Toda boj se ni bil končan in nevarnost še daleč ne prestana; zakaj čeprav razpolovljena na dvoje, me je sipa z vsako polovico še zmerom napadala. Od zgoraj se mi je bližala lovka, dosti daljša in debelejša od drugih, in še preden sem jo mogel odsekati, me je objela okoli leve roke in okoli pasu. Moja leva laket in levo bedro sta bili torej v njeni oblasti. Še celo skozi debelo gumo svoje potapljaške obleke sem čutil,

Turške ženske so popolnoma enakopravne z moškimi

(il) Carigrad, aprila

»Gotovo je, da bo sodobna turška ženska kos novim in težkim nalogam, ki jih ji domovina nalaga.« Tako je dejal predsednik turške republike Kemal Atatürk odposlanstvu žen, ki so se mu prišle zahvaliti za nove volilne reforme. Na Turškem so dobile ženske volilno pravico in so si že pri prvih volitvah priborile kar 17 poslank.

Predsednikove besede so hkratu priznanje in bodrilo Turkinjam. Prišle so iz ust človeka, ki vidi v njih sposobne delavke v vseh panogah javnega delovanja.

Sodobne Turkinje igrajo v družabnem življenju prav važno vlogo. Lanskoleto n. pr. je študiralo na visoki šoli 300 deklet pravo. Sicer so pa vpisane tudi na medicinski in celo na živnozdravniški fakulteti. Skratka: Turkinje se udeležujejo v vseh umstvenih panogah in pomagajo dvigniti še pred nekaj leti nazadnjaški narod na visoko kulturno stopnjo.

Da, celo visokošolske profesorice srečamo na Turškem. Tako je na primer Bajanz Remzi Salih profesorica fizikalne kemije v Carigradu.

V Turčiji ni ženskam zaprt noben poklic, ženska lahko izvršuje kakršne-

koli obrt in je postala popolnoma enakopravna z moškimi.

Čeprav je dal Kemal kar na lepem ženskam svojega naroda vse javne pravice, so ostale Turkinje v bistvu vendar ženskostne. Turkinje imajo mnogo znanja za družino in ji slej ko prej posvečajo vso pozornost.

Po Turčiji hodijo iz kraja v kraj tako imenovane »leteče kolonec, ki navdušujejo ljudi za napredek in izobrazbo. V teh »kolonah« je tudi mnogo deklet, ki niso nič manj delavne kakor njihovi moški tovariši.

V prestolnici Ankari je »Institut Ismet Inogit pravo pravico vseučilišče za ženske širokih slojev. Na tem zavodu so dnevi in večerni tečaji, in tam se ženske nauče vsega in privadijo vsemu, kar v življenju moderna in sodobna ženska potrebuje. Strokovnjaki trde, da vsa Evropa, ki se tako rada ponaša s svojo visoko »kulturo«, nima sličnega zavoda. Dekleta in žene se navadijo tam vsega, od pospravljanja, kuhanja in šivanja pa do stenografije, risanja in drugih praktičnih ved sodobnega časa.

Neka francoska časnikarka je na vprašanje, ali se turško ženstvo zaradi prerenle in presplošne emancipacije ni pokvarilo, odgovorila: »Ne! Na osvoboditev in osamosvojitve so bile Turkinje dovolj zgodaj pripravljene. Sicer je pa Turkinjam s prostostjo zrastle hkratu tudi odgovornost.«

Prav zaradi tega, ker je turško ženstvo pravilno in popolnoma doumelo svoje pravice, se je tudi v celoti zavedlo svoje odgovornosti. Turkinje so dokazale, da so vredne Kemalovega zaupanja. Njihove dolžnosti pri ustvarjanju nove moderne Turčije so velike in zato je prav in v redu, da imajo pravico sodelovanja v parlamentu. Sam predsednik turške vlade Ismet Inoni je tega mnenja.

Turško ženstvo je zmoglo v javnem življenju, kajti pravico in možnost ima, da kuje zakone v svojo zaščito in se postavi takim po robu, ki niso v skladu z njegovimi interesi. Na splošno pa konkurenca med ženskami in moškimi ni huda in tudi ne občutna. Ves turški narod dela složno z zaupanjem in lepo in solučno bodočnost.

kako se mi prisesk, ki so sipine lovke z njimi kar posute, prižemajo v telo.

Moči so me že zapuščale, toda zavest nevarnosti me je še držala pokoncu. Prijel sem kopje s prosto desno roko čisto pri rezilu in ga z vso silo porinil med svojo levo laket in prsa. Posrečilo se mi je: prerezal sem lovko. Zdaj sem imel obe roki prosti in sem se lotil dela, da si sprostim še levo nogo. Naposled sem razsekal še lovke, ki so se vile po tleh, in rešil mrliča iz njih. To je bilo poslednje, kar sem še storil z vsem naporom svojih sil, nato sem pa utrujen na smrt dal znak, naj me potegnijo kvišku.

Moji tovariši na palubi so bili med tem že v velikih skrbeh zame in se jim je kamen odvalil s srca, ko so me potegnili kvišku. S skupnini moči se nam je potem posrečilo, strgati nadležne obroče sipinih lokv z mojega telesa.

Ko sem se malo opomogel, sem se še enkrat spustil v globino, da spravim mrliča kvišku. A kdo popiše mojo grozo, ko spoznam v njem svojega starega prijatelja Henryja Hilleya. Bil je kuhar na potopljenem vlačilu. Ko se je parnik potapljal, je bil očitno ravno pri delu v kuhinji in si je ogrnil bel predpasnik — tisti predpasnik, ki me je opozoril nanj in na strašno nevarnost v morskii globini.



Lepa Turkinja, gđ. Halis, »Miss Unk« versio 1932, na smučanju

Epilog ljubezenske tragedije

Strašna smrt operetne pevke Nevjarovske v plamenih. Njen oboževalec, nekdanji varšavski veletrgovec, se je iz obupa vdal pijani in jo to dni umrl v ubožnici

(il) Varšava, marca.

V varšavski ubožnici je te dni umrl za srčno kapjo 54 letni Robert Engert, mož, ki je še pred nekaj leti veljal za enega izmed najbogatejših veletrgovcev v Varšavi, zadnja leta je pa prišel čisto na konec. Usoda Roberta Engerta je bila na posebno žalosten način zvezana s sirtjo žnane poljske operne pevke Kazimire Nevjarovske.

Leta 1925. je pevka nastopila z velikanskim uspehom v varšavskem operetnem gledališču. Igrala je glavno vlogo v neki takrat zelo priljubljeni opereti. Tudi veletrgovec Engert si je hotel ogledati to opereto, ko je že vsa Varšava o njej govorila. Prišel je, videl Nevjarovsko in se smirno zaljubil vanjo. Od tistega usodnega večera je prisostvoval sleherni predstavi te operete. Večer za večerom je sedel v prvi vrsti... večer za večerom je dal prinesiti pevki naslovne vloge šopek prekrasnih cvetic. Zakaj zanj je bila igralka najlepša ženska na svetu.

Njegovo oboževanje je bilo tolikšno, da je večer za večerom sedel kakor prikovan na svojem sedežu v gledališču in ni izgubil niti najmanjše kretnje svoje oboževanke iz oči — a vendar se ni upal niti izreči želje, da bi se osebno seznanil z njo.

To nemo občudovanje, ki so ga izdajali le prekrasni šopki cvetic ve-



Perzijska molilnica s prozorno kupolo

Bližu Čikaga bodo v kratkem dogradili svetišče perzijskega preroka Abdula Bahe, ki oznanja mir na svetu. Sredstva za gradbo so zbrali s prostovoljnimi prispevki. Znamenitost tega svetišča je, da ima prozorno kupolo iz stekla.

zraka in se je ravno hotel lotiti dela, ko je iznenada zagledal malo v stran od svetlobnega stožca svetlo pego, ki se mu je počasi bližala. Temnih obrisov te pege pa ni mogel razločiti. Prvi mah je mislil, da gre za beli trebuh mrtve ribe, ki jo tok žene k njemu.

Da vidi, kaj je in kako, vzame Hook kopje v roko in se jame oprezno bližati. Toda kdo popiše njegovo osuplost in grozo, ko pogleda bliže in zagleda... obraz nekega mrliča. Bela pega, ki ga je opozorila nanj, je bil pa raztrgan predpasnik, ki mu je plapolal za pleči.



Mlade Turkinje se uče plesa v turški baletni šoli v Carigradu

Viteški kitajski razbojnik

Čudna ugrabitev in nje nepričakovani razplet — Čienfu ne prelomi dane besede — Hvaležnost rešenega razbojnika

(ei) London, aprila.

Louis Simon, najbogatejši Evropec velikega kitajskega mesta Kantona, je skoraj obupal, ko mu je rumenokožni sluga sporočil, da njegove 21letne hčerke se zmerom ni nazaj s popoldanskega izprehoda. Strah, da je deklica utegnila postati žrtev kakšnega hudodelstva, se je zdel le preveč upravičen. Marija Simonova je rekla, da gre v neki krojaški salon, a tam je ni nihče videl. Izginila je brez sledu.

Zadeve so se lotili policija in več zasebnih detektivov, toda vsa njihova prizadevanja so ostala brez uspeha.

Marija Simonova se je bila nekaj dni prej ko je izginila, zaročila z mladim fran. zdravnikom Jacquesom Lestauvilom. Zaročenčevi starši so že več desetletij stalno prebivali v Kantonu. Lestauvil je bil med Kitajci nenavadno priljubljen. Kot zdravnik je bil mož na mestu, sposoben kakor le kdo in Kitajci niso gledali v njem tujerodca, temveč so ga imeli skoraj za svojega. Še mnogo bolj se jim je pa prijel, ko so slišali o njegovem prijateljstvu pri katastrofi potniškega parnika »Lessepsa«. Pri reševanju potnikov je iz prenapoljenega rešilnega čolna padel neki Kitajec v morje. Nesrečnež ni znal plavati in se je že čez nekaj sekund izgubil v valovih. Tedaj je pa skočil za njim mladi dr. Lestauvil, in kaj kmalu se mu je posrečilo spravi pronesrečenca na rešilni čoln. V pristanišču je rešenec stisnil svojemu rešitelju roko.

Čer za večerom, je kajpada tudi pri pevki zbudilo pozornost. Napeto je čakala, kdaj se ji bo njen oboževalec predstavil. Toda čakala je zaman. V gledališču je bilo zadosti ljudi, ki bi ga ji bili lahko predstavili. Toda on ni nikogar prosil in tudi sicer se ji ni skušal približati.

Naposled pa Nevjarovske ni več strpelo in je sama poklicala čudnega oboževalca k sebi. Robert Engert je prišel. In pevka je zagledala iz oči v oči svojega oboževalca. Pred njo je stal mož, ki je mahoma vedel, kaj mu je storiti. Povedal ji je nauruč, da je sicer poročen, a da se je že ločil od svoje žene; upa, da bo ločitev v kratkem tudi sodno dognana, takrat bo pa umetnico prosil za roko.

Toda ločitvena pravda se je vlekla v neskončnost. Leta 1927. je Nevjarovska gostovala nekje na deželi. In takrat se je zgodilo ono strašno. Snažila je par rokavic, ko se ji je vnel bencin. Ker ni bilo nikogar v bližini, ji niso mogli pomagati. Vnela se ji je obleka in nesrečnica je zgorela pri živem telesu. Da je bila nesreča še hušja, se je to zgodilo ravno tisti dan, ko je Engert dobil v roke odlok o razporoki. Usoda se časih res kruto močtuje iz ljudi.

Robert Engert tega udarca ni mogel preboleti. Njegov obup je bil neizmerno. Nekdanji lahkoživec je postal melanholik. Začel je zanemarjati svojo trgovino in se ogibati ljudi, da, večkrat so ga celo zalotili, ko si je hotel vzeti življenje. Dve leti sta zadostali, da je popolnoma propadel; svojo nesrečo in gorje je skušal utopiti v alkoholu. Njegova zanemarjena trdnja je prišla na boben in nekaj bogati veletrgovec je postal berac. Njegovo sklonjeno postavo, ogrnjeno v ogoljen plašč, so ljudje srečavali večer za večerom v okolici varšavskih gledališč.

Nekoga dne so našli Roberta Engerta izrpanega in nezavestnega na cesti. Odpeljali so ga v sirotišnico. Zdaj ga je dobrotna kap odrešila telesnega in duševnega trpljenja.

»Ne veste, koga ste rešili,« mu je rekel. »Toda prepričan sem, da bom imel še priložnost, poplačati vas za vaše junaštvo. Verjemite mi, moje plačilo bo dragocenejše od denarja. Če bi me kdaj potrebovali, me samo pokličite. Vaš klic na pomoč me bo povsod dosegel, če ga boste objavili v »Sangaj-Timesu«.

Še preden se je Lestauvil opomogel od osuplosti, je bil skrivnostni Kitajec že izginil v gneči.

Minevali so dnevi, dnevi mučnega in nestrpnega čakanja. Kantonska policija je mobilizirala svoje najspretnejše detektive, da najdejo pogrešano Marijo Simonovo.

Toda vse iskanje je bilo obsojeno v neuspeh. Domneva, da je Marija Simonova postala žrtev hudodelstva, je čedalje bolj zorela v gotovost.

Tedaj se pa kakih deset dni po izginotju njen ženini spomni besed skrivnostnega Kitajca po potopu

Za mal' d'narja dost' muzke!
Plošče - gramofone izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo
„ELEKTROTON“
d. z. o. z.
pasaža nebotičnika

»Lessepsa«. In štiri in dvajset ur nato je prinesel »Sangaj-Times« tale poziv:

Neznance!
Spomni se potopa »Lessepsa«! Potrebujem tvojo pomoč.

Pod tem kratkim besedilom je bil podpisan zdravnik dr. Lestauvil.

Mladi zdravnik je odprl vrata svoje ordinacije in pomignil najbližnjemu med mnogostevilnimi čakajočimi pacienti.

»Ali me ne poznate?« ga vpraša Kitajec, ko je zdravnik zaprl vrata za njim.

Pred dr. Lestauvilom je stal mož, ki mu je bil zdravnik oni usodni dan rešil življenje. Kitajec ga je ostro opazoval s svojimi bodečimi očmi.

»Moje ime ste najbrže že dostikrat slišali. Zelo slavno je, čeprav ne ravno v dobrem pomenu. Ime mi je Čienfu.«

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9^e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkvalitetneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Ženske, o katerih je govoril svet Ninon de l'Enclos in njen eliksir

Ninon de l'Enclos* ni bila pohlepna ženska, ki bi si hotela s svojimi čari pridobiti bogastvo, ugledno mesto, politično moč ali pa prijateljstvo kraljev. Ninon de l'Enclos ni bila nič drugega kakor ženska, ki ji je bilo dano, da je prav tako s svojo očarljivo lepoto kakor z neomadeževanostjo svojega srca primamljala moške kakor privablja luč vseče.

Usoda ji je šla na vse načine

* Znamenita francoska lepota, sloveča prav tako po duhovitosti kakor po telesni lepoti. Rodila se je v Parizu; v njenem salonu so se do njene pozne starosti zbirali največji imenitniki takratne dobe (1620—1705).

Zdravnik je le s težavo skrtil svojo grozo. Čienfu je bil najzloglasnejši mož v Kantonu, poglavar morskikh razbojnikov, mož, ki je imel na vesti na stotine človeških življenj.

Skoraj zoper svojo voljo mu je Lestauvil povedal, na kako skrivnostnen način mu je izginila nevesta.

»Kar je Čienfu obljubil,« je svečano rekel Kitajec, ko je zdravnik končal, »bo tudi držal. V 48 urah bo deklica spet doma.«

Izdajalski sledovi

Sherlock Holmes v teoriji in praksi. — Ponarejeni prstni odtisi. — Rafinirano speljana preiskava z narobe odtisi čeljev

(ei) Dober kriminalist mora imeti povsod oči in svoj radovedni nos, kajti opaziti mora sleherni sled, ki ga je pustil zločinec po neprevidnosti na kraju svojega nečednega dejanja. Še nekaj Ti sledovi morajo biti kriminalistu ključ za nadaljnje raziskovanje, če mu že kar vnaprej ne povedo vsega poteka zadeve.

Vsi, ki smo le kdaj brali Sherlocka Holmesa, se spomnimo, kako nas je po točnem razgledovanju na kraju zločina vsedel v udoben naslonjač in vlekli iz svoje kratke pipe kakor za stavo. Takrat je po navadi kakor v zamaknenosti govoril sam s seboj: »Zločin se je zgodil komaj pred dvema urama. Morilec je 165 do 170 cm visok in ima plave skodrane lase. V zgornji čeljusti mu manjka prednji zob.«

Ko smo pa prebrali naslednje strani in izvedeli vzroke in podrobnosti, iz katerih je veliki detektiv sklepal, se nam je zdela stvar preprosta in kakor na dlani. Uro je določil po tranvajskem listku, ki ga je zločinec izgubil, njegovo višino po dolžini koraka, barvo in skodranost las po lasu, ki ga je našel v strjeni krvi umorjenca, zastran zoba ga je pa poučil zgrizeni ogorek smotke, ki je ležal zraven mrljca.

Sveda prefrigan zločinca pozna vse take izdajalske malenkosti in skuša zabrisati za seboj sleherni sled. Časih so pa ti tiči celo tako premeteni, da zapuste celó napačne in lažnive sledove, ki speljejo sodne in policijske izvedence na krivo pot.

Lažni odtisi prstov

Zgodilo se je nekoč v majhnem mestecu na severnem Francoskem, da so našli starega, skromnega rentnika ubitega v njegovi hišici. Policija je prebrskala vso omaro in ugotovila, da je zmanjkal večji znesek, ki ga je bil starec prejšnji dan dvignil v banki. Jasno je bilo, da je šlo za razbojništvo. Čez par dni so prijeli nekega postopača, osumljenega umora. Prav ob času umora se je potepal okrog rentnikovega posestva, kesneje, tako so povedali ljudje, je pa izdajal denar kar na debelo. Bilo je vse polno stvari, ki bi mogle veljati za dokaze, toda v nečem se računski niso in niso hoteli ujemati. Na okrvavljenem držaju ključa, s katerim je zločinec ubil svojo žrtev, so bili videti točni odtisi prstov, ki jih pa izvedenci niso mogli spoznati ne za osumljenčeve ne za umorjenčeve. Ne glede na odtise prstov, je sledilo iz točno zarisane prijema roke, da je moral biti morilec levičar, osumljenec je bil pa izrazit desničar.

Preiskovalna komisija si je naposled dejala, da bo treba počakati nekaj dni in poiskati morilčevega pomagača. Tedaj je pa vsa zadeva nenadoma in po golem naključju postala jasna ko beli dan. Neki pes je v gozdu ril z gobcem

»Darilo za gospoda Simona,« sta izjavila Kitajca, ki sta odločila v zdravnikovem predsoju orjaški kovčeg s preluknjanimi stenami in hlastno odšla.

In glej: ko so zdravnikovi ljudje kovčeg odprli, se je v njem prikazala nezavestna — Marija Simonova. Zadeva se je naglo pojasnila. Onega usodnega dne sta jo napadla dva moža, jo s silo potisnila v avto in odpeljala na neko farmo več sto kilometrov od Kantona. Zdaj sta jo pa spet spravila v Kanton, in sicer v kovčegu, da ne bo mogla izdati, kje imajo razbojniki svoje skrivališče.

Ta dva človeka sta bila po vsej priliki v službi razbojniškega poglavarja Čienfuja in na njegovo zapoved sta jo pripeljala nazaj — »gospodu Simonu v dar...«

po listju in tako glasno bevskal, da je opozoril naše nekega kmeta. Ta je našel pod listjem v zemlji zakopano odsekano levo roko nekega možkega. Policija je ugotovila, da je osumljenec dan pred umorom ukradel odsekano roko v mrtvašnici bolnišnice in je namočil to mrtvo roko nalašč v kri, da jo je lahko odtisnil na toporišče ključa.

Narobe stopinje

V neki samotni hišici sredi gozda blizu Frankurta na Odri so našli zverinsko zaklana zakonska starca, ki ju je ubijalec oropal skromnih prihrankov. Na mokri gozdni poti so se razločno videli odtisi čeljev. Zdelo se je, da je bil morilec od sila nebržen in da se mu ni zdelo vredno, da bi zabrisal dokaze svojega mesarskega obiska v borni koč. Iz tržiču v dolini so držale stopinje prav do koč, od tod pa čez grile v bližnjo vas. Umor so odkrili še tisti dan. Vse je kazalo, da se je zgodil med 4. in 5. uro popoldne.

Nekaj ur kesneje so orožniki prijeli nekega potepuškega ključavničarskega pomočnika in v njegovem nahrbtniku so steknili par čeljev. Blatni podplati so se na oko kar vjemali z odtisi stopinj v blatu. Sumljivca so videli ljudje usodnega dne v tržiču in v vasi. Vse priče so izpovedale enako in prav to je napravilo strašno zmešnjava. Ključavničarja so videli ob sedmih zvečer v tržiču; prišel je iz vasi čez hrib. Vasčani so ga pa videli okrog dveh, ko je odhajal proti hribu, po poti v tržič. Torej je šel zgodaj popoldne iz vasi čez hrib mimo nesrečne hiše v tržič, morilčeve stopinje so pa kazale ravno v nasprotno smer. Priče so zastran časa vse tako entno izpovedale, da je policija osumljenca že skoraj izpustila, kajti možakar se je še povrh ves čas pridulal, da je nedolžen.

Tedaj so ga pa še enkrat trdo prijeli in ga začeli izpraševati od začetka. To je osumljenca tako zmedlo, da se je zapletel v huda protislovja in nazadnje priznal, da je on pravi morilec. A kako vendar, boste vprašali, ko so pa sledovi vendar kazali ravno v nasprotno smer?

Premeteni morilec si je bil čelje narobe privezal pod svoje, da bi tako spravil preiskovalno komisijo na krivo pot.

83 let pri isti družini

(ei) Pariz, marca
V severnofrancoskem trgu Etroengu živi neki 93 letni hlapec, po imenu Martin Desmarais. Ze od leta 1852. je v službi pri isti družini; danes služi prav tako zvesto vnukom, kakor je pred 83 leti služil dedu.

Tega evropskega rekorda menda Američani ne bodo tako kmalu prekosili...

St. Eyremonde je ostal z njo do konca velespoštij in jo je pri vsaki priliki prosil za roko. Ko jo je poslednjič zasnubil in pri tem omenil svoje veliko imetje, se je rodil izrek, ki je prišel v zgodovino. Ninon je namreč njegovo snubitev odklonila, češ da ne potrebuje bogastva. Vojvoda je silno osupnil, tako neverjetno se mu je zdela, da sreča na dvoru francoskega kralja nepodkupljivo žensko; odgovoril ji je:

»Gospodična, mož časti stek!

Drugi znameniti Ninonkin prijatelj je bil grof de Fiesque. Ninon si je med vsemi možkimi, kar jih je poznala, njega edinega želela za moža — toda ravno on je bil edini, ki jo je zapustil, ne da bi mu bila ona prej dala slovo. Ninon je takrat prvič v svojem življenju obupavala. Jokala je po cele dneve in ga hotela imeti nazaj. Pisala mu je pismo za pismom in ga ponižno zaklinjala, naj se vrne k njej. Toda de Fies-

Lucija gre v samostan

Zaljubila se je v lepega »markija«, ne vedoč, da je njegov edini poklic... svedrosvstvo. — Tragičen konec lepe idile

(iii) Pariz, aprila

Nagnjenje do zločinov je doma pri vseh narodih, toda vsak narod nima samo svojih posebnih kazenskih zakonov, temveč tudi posebne tipe hudodelcev, ki so na svojstven način izraz posebnih lastnosti svojega rodu. Kakor je na primer Ali-Baba pravilni tip turškega razbojnika, tako nam je pravega zločinca iz vrst izobraženega, živahnega in duhovitega francoskega meščanstva najbolje podal francoski pisatelj Maurice Leblanc, ko je ustvaril svojega Arsena Lupina, tistega zmerom veselega in vedrega, duhovitega in porgljiivega gentlemanskega vlomileca, ki ga nikdar ne srečate v njegovih pravi obleki, ki igra med aristokrati visokorodnega grofa ali barona, brije norec iz policije in sodnikov, vlamija za zabavo bolj skoraj kakor za potrebo — in pri vsem tem še zmerom najde časa in priložnosti... za ljubezen.

Zastopnike tega pristnega Lupinovega tipa boste srečali skoraj pri vsaki razpravi francoske porote. Eden izmed njih je tudi Louis Rivet, pravi Arsen Lupin naših dni.

Ta zali, elegantni in dobro vzgojeni mladi lahkoživci s čudnimi manijami ima komaj štiri in dvajset let, pa so ga vendarle že devetnajstkrat obsodili zaradi premetenih vlovov in zapletenih sleparskih afer.

Kakor Arsene Lupin v romanih, tako je tudi Louis Rivet, ali kakor se je sam predstavil, marki de Ségonzaca, mojster, kar se tiče begov iz zaporov; če ne bi bil, ne bi od svojih otroških let niti enega dne prebil v prostosti. Poslednjič se mu je na kaj pustolovski način posrečilo pobegniti iz kazenske kolonije v Mettray v Južno Ameriko. Tam je postal filmski igralec, živel razkošno in imenitno, naposled se je pa vrnil v svojo domovino in se nastanil v imenitnih kopalniških departmana Spodnje Loire.

Tam so ga njegovi novi prijatelji predstavili kot markija Rolanda de

Sporazumela sta se



»Veste, moj mož je bil za to, da kupiva psa, jaz sem hotela mačko — pa sva napravila kompromis... odločila sva se za otroka...«
(»Everybody's«, London)

Poletje je minilo in lepi marki je odpotoval k materi, da se z njo pogovori o nameravani poroki. V srednjem koprnjenu je Lucija čakala poročil iz daljne Bretanje. V Spodnji Loiri je pa prav takrat nastalo hudo razburjenje, ker so v noči pred odhodom markija Ségonzaca neznanji vlomilci z neverjetno spretnostjo oplenili znameniti zgodovinski grad v Pornicu. V viharni noči je vlomilec preplezal po spletenih lestvi grajsko obzidje in po Lupinovem zgledu odnesel vso zlatino in srebrnino, nakit in umetnine, izbiraje le to, kar je res imelo kakšno vrednost.

Detektivi, ki so prihiteli iz Pariza, so naglo odkrili pravi sled, in tako je Lucija Urienova izvedela, da je podarila svoje srce, svojo ljubezen in svoje deviško telo pobeglemu kaznjencu, ki je še v času njune ljubezni živel od ropa, da, celo od navadnega žeparstva.

Siroto je zdrbilo. Iznenada ji je razkril svet vso svojo gnusobo. Nežna, na smrt zadeta ptičica je dala slovo minljivosti tega sveta, šla v samostan belih sester in se oblekla v sivo raševino spokornic. Kot mlada novinka je s strtim srcem prišla pričevat pred poroto; ozarjena z nadzemeljskim leskom boleli je bila pod tenoč belih sester lepša kakor kdajkoli prej.

Rivet je dobil petnajst mesecev. Razen tega ima pa še odsedeti vse tiste mesece in leta, ki se jim je mislil z nešetimi begi izogniti. Tako jadra zdaj lepi ljubimec Lucije Urienove proti smrtonosnim močvirjem Hudičevega otoka.

Izvrsten je Dr. OETKER - ja glas, prodrl je v najmanjšo gorsko vas!

Kaj beremo in slišimo drugod

Kratke zgodbe in zanimivosti od vsepovsod

Nemška disciplina

(ep) Berlin, aprila
Na nekem starem gledališkem programu iz leta 1782 — shranjenega imajo kot veliko dragocenost v brunšvickem muzeju — se bere:
»Zaradi ugodstva gledalcev se naprošajo gostje v prvem redu, da se zleknejo po tleh, v drugem redu naj kleče, v tretjem naj sede, zadaj pa stoje, tako da bodo lahko vsi kaj videli. — Med predstavo je smeh odločno prepovedan, ker je drama žalostnega značaja.«
Kakor vidimo, so bili Nemci že takrat udarjeni na disciplino.

Tehten ločitveni vzrok

(hk) London, aprila
Neka gospa je vložila tožbo za ločitev zakona. Sodišče ji je ugodilo. To ne bi bilo še nič nevsakdanjega. Nevsakdanji je pa vzrok. »Kaj je hotela proč od moža.«
Rekla je namreč, da ji je mož porstregel njene dolge lepe nohte, ki je bila nanje tako zelo ponosna.
»Grdi mož! Boste ogorčeno vzkliznile bralke vse vprek, če že imate tudi same dolge nohte ali ne.«
Ne, ljube bralke: mož ni bil tako »grd«, kakor ste ga prvi mah obsodile; zakaj porazil je svoji ljubi ženi nohte šele takrat, ko ga je z njimi temeljito opraskala po obrazu...
Pravica bi bila tedaj na moževi strani. A kaj hočete? Žena je rekla, da je ravnala v silobranu — in sodnik ji je verjel.
Torej ne grdi, nego ubogi mož!

Blagoslov časopisne novice

(fk) London, aprila
Gospa Hutchinsonova, stara nadležna gospa iz Blackpoola, je morala na sodišče, ker ni v redu prijavila svojega psa, kakor zahtevajo postave. Tam je jokaje se izpovedala, da nima denarja, da bi plačala davek za psa.
Stvar je prišla v častnike. V dveh, treh stavkih je poročevalac na kratko popisal prizor izpred sodišča — in vendar je zadoščalo, da so ljudje odkrili v sebi srce. Nič manj ko 600 pisem je dobila gospa Hutchinsonova prihodnje dni, nič manj ko 400 funtov (80.000 Din) je bilo v njih. Koliko ljudi je pa poslalo prispevke kar naravnost policiji, oddelku za pasje davek! Toliko jih je bilo, da bo z njihovim denarnim plačanjem davek najmanj za 30 leti Neki londonski klub je za vrlega Jacka (tako je psu ime) imenoval za svojega častnega člana in se obvezal, da bo do njegove smrti plačeval zanj davek.

Višek pohvale

(dp) Pariz, aprila
Léon Daudet je prvič sin velikega Alphonsa Daudeta, pisca znamenitega »Tartarina iz Tarasconca«, drugi je voditelj francoskih rojalistov, in tretji je priznan flinkusec in imeniten poznavalec železnih dobrot. Kot takega ga Francozi tudi najbolj cenijo, saj jim govori (in mlaska...) iz duše.
Ondaj ga povabi neki kletar v svojo klet, da bi pokusil njegova vina.
Najprej postavi pred gosta prvovrstnega burgundca. Daudet ga pokusi in izpije kozarec, ne da bi zini besedice. Gostitelj čaka pohvale — gost molči. Užaljen mu natoči nato kozarec kislice. Daudet jo junaško zvrne, se nasmehe in prijazno pove:
»Dobro vino!«

»Kaj ste rekli?« osupne oni. »Prejšnji je bil vendar nekajkrat boljši, pa mu še besedice niste privoščili!«
»Oprostite! Prejšnji ni bil potreben priporočila. Vreden je bil najvišje pohvale: tihega uživanja.«

Iznevera in slovnica

(dp) Pariz, aprila
Vrlenu profesorju Z. se je zgodilo, kar je namenjeno tolikim zakonskim možem: žena ga je varala. Siromak tega seveda ni vedel; izvedel je pa nekoga dne, ko je iz pozabljenja odprl vrata ženi in se, ne da bi bil prej potrkal.
Tisti trenutek so se mu odprle oči; naglo je vrata zaprl. Kaj naj bi bil tudi storil v takšnem položaju?
Takrat je pa zaslišal, kako je njegov sročnejši tekmeč tiho pripomnil njegovi ženi:
»Vidiš, kolikokrat sem ti že rekel! Moral bi vrata zakleniti!«
Tedaj je v profesorju slovnica potisnil zakonskega moža nazaj. Odprl je vrata še enkrat, da popravi napako.
»Ne, gospod! Moral bi vrata zakleniti!«

Maršal Richelieu in njegov konjušnik

(uM) Maršal Richelieu, pranečak velikega francoskega kardinala, je imel smolo, ko je nekoga dne stopil v spalnico svoje žene, da je zalotil le-to na samem s svojim glavnim konjušnikom. Kakor da se stvar njega sploh ne tiče, se je obrnil k svoji ženi:
»Premislite, madame, v kakšno zadrego bi lahko prišli, da je kdo drugi vstopil!«
Konjušnik je seveda še tisti dan zletel na cesto.
Kakih deset let pozneje se je pa spet obrnil do maršala s prošnjo, da bi ga vzel v službo. Mislil je, da je maršal ono afero že zdavnaj pozabil, tem bolj ker mu je bila žena že pred nekaj leti umrla.
Toda Richelieu se je ravno pripravljal na novo ženitev. In ko je stopil nekdanji konjušnik predenj, je maršal začudeno vzkliznil:
»Človek božji — kdo vam je pa povedal, da bom kmalu spet imel ženo?«
(»Berliner Tageblatt«)

Kogar ima Bog rad...

(il) Budimpešta, marea
Neka budimpeštanska delavka si je kupila pri starinarju blazino za zgledje. Toda spati na njej ni mogla; venomer jo je zbadalo nekaj trdega med perjem.
Šla je torej in blazino razparala, da pogleda, kaj smenta jo zbadati. A kdo popiše njeno začudenje, ko po tegne iz blazine prekrasno biseruo ogrlice!
Seveda je bilo spanja tisto noč konec. Drugi dan je pa dobila za biserje 50.000 pengov (okoli pol milijona Din).

Funtovska valuta

(hk) Benetke, aprila
Ko je te dni vozil orientni ekspres z beneških postaje proti Carigradu, se je nepričakovano ustavil na neki neznan postaji. Nekdo je potegnil za silno zavoro.
»Krivca! ni bilo treba dolgo iskati, ker se je sam prijavil: bil je neki Anglež, ki se je prepozno zavedel, da je vstopil v napačen vlak. Smeje se je plačal globo, se prijazno poslovil, najel avto in se odpeljal nazaj v Benetke.«

Nekaj dni po prihodu v Pariz se je Ninon pozno ponoči vračala domov. Ravno se je pripravljala, da odklene hišna vrata, ko se izlušči iz teme črna postava v zapetem plašču in s krinko na obrazu. Na Ninonkino vprašanje, kaj bi rad skrivnostni tujec, je pomolil izpod plašča orokavičeno roko; v njej je imel stekleničico z leskečočo se tekočino.
»Živiljenje je hitro pri kraju,« je rekel mož s krinko, »in mladost se prej. Ali bi si hoteli lepoto in mladost dolgo ohraniti?«
Ninon je odvrnila, da je pač ni na svetu stvari, po kateri bi bolj koprnela.
»Nu, pa vzemite tole stekleničico in kanite vsak dan po eno kapljico v svojo kopek. Dokler bo kaj tega čudodelnega eliksirja, boste ostali mladi, lepi in ljubljeni. Toda ne pozabite, da me boste spet videli, ko bo eliksirja konec. Tri dni pred vašo smrtjo se vam bom pokazal.«
In tako se je tudi zgodilo. Mnogo moških jo je ljubilo in utonilo

Mrlič priigral v Monte-Carlu

(dl) Nica, aprila
V igralnici v Monte-Carlu v svobodni državi Monacu so se dogodile že čudne reči. To bo pa menda le nekaj novega, da je mrlič priigral skoraj četrt milijona.
Nekaj tednov je tega, kar je sedel za zeleno igralno mizo neki Anglež in vneto stavil. Okoli njega se je bilo zbralo vse polno gledalcev, zakaj Anglež je ves večer samo izgubljal in izgubljal, ne da bi bil le z eno samo črto izdal, da mu gredo te neprestane izgube do živega.
Tako je izgubil v nekaj urah svojih 2000 funtov (dobrih 400.000 dinarjev). Ostal mu je le še en sam bankovec. Tega je stavil na številko 28, si podprl glavo z rokami in pustil svojo številko in zastavljeni denar nedotaknjen. In glej, čudo: trikrat po vrsti se je kroglica ustavila na številki 28; Anglež je ne samo priigral nazaj vso svojo izgubo, temveč še 1000 funtov povrh.
Vsi gledalci so se čudili, zakaj igralec vendar že ne pospravi svojega dobička. Croupier ga je rahlo dregnul, da bi ga opozoril na to. Tedaj je pa Anglež omahnila glava na mizo. Ljudje so mislili, da je mož zaspal, stresli so ga za ramena, tedaj se jim je pa sesedel na tla. Bil je mrtev.
Med drugimi igralci je nastalo strahovito razburjenje. Ženske so se onesveščale, moški so vstajali s stolov. Anglež je bil umrl med igro; zdravnik je ugotovil, da ga je zadela kap — najbrže od veselja, ko se mu je sreča nenadoma zasmajala, ko je bil že vse upanje izgubil.

Ej, te naše gospodinje!

Priznamo, da zna večina naših gospodinj ceniti izdelek naše domače tovarne »Pekatec« — »Jajinec«. So pa vendar še med njimi, ki jih premalo rabi, to pa vsled tega, ker nanje pozabijo. Kolikokrat bi lahko postregle svoji družini s to izobno jedjo, če bi se pravočasno nanje spomnile. Zapišite nam si tedaj večkrat na teden v svoj jedilni list »Jajinec«.

Trgovski genij

(de) Newyork, aprila.
Žena nekega uglednega tukajšnjega finančnika nam je nekoga večera pripovedovala o doživljaju, ki se ji je pripetil tisti dan v dvigalu palače, kjer ima njen mož pisarno.
Bila je ravno namenjena k svojemu možu v 24. nadstropju, ko se je iznenada dvigalo ustavilo in ni šlo ne gor ne dol. Smrtna tišina je zavladala in vse potnike v dvigalu je groza stisnila za srce. Strežnik je pripril telefoniral v prtiličje, goste je pa prosil malo potrpljenja, a pred vsem, da naj nikar ne izpusti glave.
Ljudje so se res pomirili, le neki mladi mož ne; venomer je zadajal vprašanja: ali so vrvi v dobrem stanju, kakšne naprave imajo na razpolago, da prestrežejo nevarnost, če bi se utrgalo, kdaj so dvigalo poslednjič pregledali strokovnjaki, kaj je treba storiti, če nastane ogenj v dvigalu, itd., itd.

v večnost. Kralji so vladali in morali napraviti prostor svojim naslednikom. Le Ninon je v svojem razkošnem stanovanju še zmerom vladala nad neprestano menjajočimi se dvorjani. Se zmerom so jo občudovali in slavili kot najlepšo vseh žensk. Ko je slavila pet in osemdeset letjstni dan, ji je neki dvorjan, ki jo je tisti dan prvič videl, a je pri prič podlegel njenim čarom, prosil za roko. Toda Ninonki takrat ni bilo več za takšne reči.

Dan nato je iznenada zbolela. Zahtevala je papir in pero in je napisala nekemu svojemu prijatelju en sam stavek:
»Spet sem srečala moža v črnem.«
Toda še preden je mogel njen prijatelj prihiteti, je Ninon že umrla. Porabila je bila eliksir do poslednjega kapljice. (yJ)

Za god in praznik mati dobro ve, otroci se Dr. OETKER-jevih kolačev vesel!

Tudi mamina svilena bluza --

Le zelo redkokdaj obleče mama svojo svileno blužo. Ta bluža je namreč zelo občutljiva, pa jo je treba varovati. To se vidi iz tega, kako previdno jo mama pere. Ona pere zdaj blužo — kakor tudi ostalo perilo — s Schichtovim Radionom. Blužo nekolikokrat pretiska v mrzli raztopini Schichtovega Radiona in že je zopet lepa in čista kakor prvi dan.

* Kar je dobro za občutljivo svilo, velja seveda še v večji meri tudi za vse drugo perilo v gospodinjstvu in družini.



Domači izdelek

SCHICHTOV RADION

pere vse higijenično čisto

R. J. 6-33

Prej in pozneje

»Kaj je proračun?«
»Proračun je način, kako si človek dela skrb, preden je zapravil denar, in ne pozneje.«
(»Arcanum Bulletin«)

Ženske na Finskem

p. I. V finskih mesih opravljajo ženske take poste, ki so drugod samo moškim dovoljeni. Tako srečamo tam načelnice železniških postaj, diunarke, čistilke ulic itd. Nič manj jih pa ne vidimo v brivnicah. Moški trde, da se rajši zaujajo nežnim ženskim rokam kakor pa okornim moškim škarjam. Tudi spretniki na tramvajih in v avtobusih so ženske. V službeni obleki se vedejo, kakor da druge obleke sploh ne bi poznale. Če jih človek gleda, si na tihem misli: Bog ve, ali niso zaradi svojega poklica vse svoje ženskosti zavrgle? Sicer so pa ti ženski spretniki prav prikupni in ljubimivi, ženski tekači so pa kar ketni. V vsakem hotelu in v vsaki večji trgovini jih boste srečali.
Toda finska ženska se ne boji tudi najtršega dela. Ni menda hiše na Finskem, kjer bi ženske roke ne bile pomagale pri zidanju. Prave pravcate zidarke so, močne in vztrajne.
Tudi kmetiče delajo vse. Nikoli ne sede prekrižanih rok. Komaj dokončajo težka domača opravila, sedejo na klop, pletojo in krpajo ribiške mreže ali pa ustvarjajo iz najrazličnejših odpadkov pisane preproge, ki jih ne manjka v najsiromašnejši koči. Finske so dobre matere in gospodinje. Vrt obdelujejo same, krmijo živino in delajo na polju. Prostrane finske ravnine so raj za novi ženski rod. Sicer so se precej pomozotile, toda v duši so še zmerom ostale prave in dobre ženske-matere.

Pozor! Mrlič!

(fk) Praga, aprila
V Trnavi so prebivalci zagledali te dni na vratih nekega stanovanja listič z besedami: »Pozor! Mrlič! Ne bojte se! Zdaj imam kruh in stanovanje!«
V sobi so našli mrtvega 51letnega gospodarjevega strica Pavla Joba. Obesil se je, ker že več mesecev ni našel dela ne zaslužka. (»Prager Tagblatt«)

Vrabc s štirimi očmi

(il) Dunaj, marea.
V tukajšnji vivarij je prinesel te dni neki ptičji prijatelj mladega vrabca s štirimi očmi. Žival je drugače anatomsko popolnoma normalna. Veščaki trde, da prirodopisje še ne pozna ptice s takšno glavo.

Krojačev račun

Ona: »Krojač je prišel in hoče imeti denar. Pravi, da ima plačati neki dolg in da mora zato na vsak način priti do denarja.«
On: »Kajaj? On bo delal dolgove, jaz mu jih bom pa plačeval!«
(»Sondagsnisse Strix«)

Junak je bil

Napisal Ralf Cobino

(xG) Darnel je pogledal svojo prijateljku Johnu Barkingu globoko v oči.

»Že mnogo sem videl v svojem življenju,« je rekel, »in mnogo presenetljivih reči doživel, toda najčudovitejša med vsemi je izprememba tvojega obraza.«

Barking je lagotno otrsel pel cigarete, nato je pa odgovoril:

»Kadar je človek srečen, mu boš vendar že na obrazu to bral.«

Darnel je nekaj časa razumeno molčal, potlej je pa rekel:

»Njega dni ne bi bil človek na tebi niti s povečevalnikom odkril le sledu ljubezni. Zdi se mi, da venomer klečiš, kadar govoriš z Lucijo Parkerjevo?«

»Ne,« se je nasmehnil Barking. Toda takoj se je spet zresnil: »Ona je meni prav tisto kakor pušči pokrajini solnčni žarek...«

Spet je Darnel pomembno umolknil. V mislih je preletel Barkingov življenjepis. Ze v zgodnjih letih je bil osirotel, toda starša sta mu pustila dokaj lepo imetje, tako da si je lahko vsega privoščil, česar se mu je le zahotelo. Tako je naposled prišel h kvartanju in popivanju.

Toda po zaroki z Lucijo Parkerjevo se je njegovo življenje izpremenilo, kakor bi bil odrezal.

»Tvoja zaroka me je močno presenetila,« je spet začel Darnel. »Zakaj ko sem odpotoval, si se zavzemal še za popolnoma druge reči!«

»Za kvarte in whisky,« Barking se je zasmel. »Vem. Toda preden sem srečal Lucy, sploh nisem bil pravi človek. Nekoč po gledališki predstavi je bilo, ko sem jo prvič zagledal. Med dejanji sem precej pil in tako sem bil zelo razigrane volje. Čakala je spodaj na svoj avto. Ne morem ti povedati, kakšen vtis je name napravila. Šel sem domov in se zamislil. Kadarkoli sem od tistih dob dvignil kozarec z whiskyjem k ustom, vselej sem zagledal pred seboj Lucijine oči. Nič več nisem mogel piti. Lucy me je bila ozdravila. Tedaj je pa slučajno naneslo, da sem pomagal Parkerju iz denarne zadrege. Začel sem zahajati k njim v hišo, seznanil sem se z Lucijo in — ni dolgo trajalo, ko sva se zaročila. Drugi mesec se pa poročiva.«

»Želim ti mnogo, mnogo sreče, prijatelj!«

»Hvala ti...« je ganjeno odvrnil Barking.

Ko je srečni ženin ostal sam, je Darnel k zrealu in zastrmel vanj. Zdajci je pa zunaj zaslišal korake. Hlastno je odhitel k vratom in jih odprl.

»Lucy — ti?!«

»Morala sem priti k tebi,« je rekla brez sapa. »Kajpada se ti zelo čudno zdi, toda govoriti moram na samem s teboj.«

Vročična naglica je udarjala iz njenih besed. Zdajci je stopila še bliže k svojemu ženinu.

»Če bi le mogla tako povedati, da me boš prav razumel... Ne zameri, John... ne morem ti postati žena!«

Barking je zastrmel vanjo, kakor bi bil zagledal duha.

»Če me res ljubiš, mi boš vrnil besedo!« je rekla Lucy proseče.

Barking je mislil, da sanja. Brez razumevanja je strmel v Lucy.

»Ali sem te mar s čim razžalil?« je vprašal.

»Ne, nikoli!«

»Torej me ne ljubiš?«

Lucy je zbrala vsa svojo voljo in pogledala svojemu ženinu v oči.

»Prav za prav te nikoli nisem resnično ljubila... Le iz hvaležnosti sem hotela postati tvoja žena... ker si nas rešil poloma!«

Barking je osorno odgovoril:

»Nikoli ne bi bil mislil, da ti bo tvoj oče to pripovedoval. Bila je navadna kupčija in se je tikala samo naju...«

»Pa mi je vseeno povedal... Hotela sem ti postati žena — tudi iz golega spoštovanja do tebe. Mislila sem, da to zadošča za srečo. Zdaj se mi je pa odprlo spoznanje, da ne bi mogla biti srečna z možem, ki ga samo spoštujem...«

»Prosil bi te, bodi nekoliko obširnejša! Mislim, da imam za to pravico!«

»Da... Srečala sem moža, ki ga zares ljubim. Robert Grant mu je ime. Ze kot otroka sva se skupaj igrala. Pred kratkim se je vrnil iz Kanade. In ko sva zagledala drug drugega, naju je tisti mah spet obsela stara ljubezen. Tebi sem hotela biti zvesta — a kako, ko pa njega obožujem! Kaj ne da me razumeš?«

Barking je skomignil z rameni: »Prosta si!«

Lucy ga je prepadeno pogledala.

»A kako... kako naj svojemu očetu povem?«

»Z vašim očetom bom stvar že sam opravil,« jo je pomiril Barking. »Prepuslite to stvar meni.«

Lucy je tresoč se zajecjala besede zahvale, nato se je pa obrnila k vratom. Ze je bila položila roko na kljuko, ko se je še enkrat obrnila in tiho rekla:

»Dober človek ste. Do današnje dne nisem niti slutila, kako plemenito je vaše srce...«

Vrata so se počasi zaprla za njo. Barking je ostal sam. Dolgo je premišljal.

»Da, tako bom napravil...« je naposled dejal sam pri sebi. »Tako ji bom vrnil prostost!«

Pogledal je na uro. Čez poldrugo uro bi imel biti na večerji pri Parkerjevih. Prva misel mu je bila, da bi se telefonski opravičil. Zdaj je pa sklenil, da pojde tja.

Naglo se je preoblekel. Pol ure nato je že sedel v nekem baru in si naročil whisky. Praznil je kozareček za kozarečkom, z vročim pohlepom in neprestano gledaje na uro.

... Med gosti pri Parkerjevih je bil tudi Darnel. Nekaj dni nato je v pismu nekemu svojemu prijatelju poročal tudi tole o oni večerji:

Bilo je kakšnih petnajst ljudi v salonu, ko je vstopil Barking. Stari Parker mi je ravno pripovedoval o bližajoči se Lucijini poroki, ko mu najavijo Barkinga. Vse oči se upro vanj. Bil je pijan.

Jarka luč ga je slepila, opotekel se je in se krčevito oklenil stoluvega naslonila. Potem se nam je zarežal v obraz. Nihče ni zinil besedice.

Pogledal sem k Luciji: njen obraz je bil bolj bel od njene obleke. Parker je z gnusom opa-

Vsako od nas lahko
prispeva k izboljšanju
in razširjenju
Družinskega tednika
Ce ne drugače, s tem
da pridobi vsaj enega
novega naročnika

zoval Barkinga, prav tako tudi Robert Grant, mladi kanadski farmer. Barking je začel s hripavim glasom nekaj peti, mi vsi smo ga pa gledali, kakor da bi imeli norca pred seboj. Le meni se je dozdevalo, da nas Barking vzlic svoji pijanosti meri s porogljivim pogledom. Zdajci se je pa opotekel in padel kakor je bil dolg in širok na tla.

Med gosti je završalo. Domačin je pozvonil in zapovedal slugi:

»Spravite tega človeka ven!«

Grant je stopil naprej, da bi pomagal slugi. Spet sem pogledal k Luciji. Ona pa ni opazovala Barkinga, temveč Granta. Tedaj je skočila zraven, prišla Grantu za roko in ga odrinila proč.

»Vi niste vredni, da se ga dotaknete... Nobeden izmed nas ni vreden...« je zavpila z obrazom, rdečim ko škrlat.

Potem je pokleknila k Barkingu. Ne morem popisati pogleda, kako nas je vse po vrsti premerila, ne njenega glasu, ko je vzkliknila:

»Ta mož je junak! Njegova žena hočem biti!«



Nov moderen ženski žaket

Namenjen je v prvi vrsti tistim, ki potujejo na ladji. Čeprav zelo spominja na moški žaket, učinkuje vendarle žensko in se je nežnemu spolju hitro priljubil.

Vsi smo odšli iz dvorane. Tisti večer Lucije nismo več videli.

Drugi dan sem se srečal s Parkerjem v klubu.

»Uboji Barking je spet začel popivati...« me je pripomnil.

»Ali ste slišali, da mu je moja hči rekla junak?«

Prikimal sem.

»Davj mi je povedala vzrok...«

»Torej tudi vi nimate nič zoper to poroko?«

»Seveda ne...«

»In Lucy?«

»Veste, to je čudna reč!« je odvrnil Parker. »Zmerom sem mislil, da so bila Lucijina čuvstva do njenega zaročenca nekam površna — večerajšnji večer je pa dokazal ravno nasprotno...«

Stal sem poleg Lucije, ko se je Barking obnašal tako nespodobno in brez pameti, in slišal sem, kako je zašepetala Grantu na uho:

»Vi zame ne bi bili storili takšne žrtve, kakor tale mož tu!«

In tako prezirljivo ga je pogledala, kakor da bi se bil orjak iznenada izpremenil v pritlikavca v primeri z njo...

Pozna ga

Doktor Slani (svojemu nekdanjemu pacientu, ki ga je srečal v gostilni): »Pozdravljeni, gospod Mrnal! Veseli me, da se po dolgem času spet vidiva! Kako pa cenjeno zdravje?«

»Preden vam odgovorim, gospod doktor,« odvrne previdno odgovorjene, »bi vas prosil pojasnila: Ali me kaj stane, če vam odgovorim?«

Moderna ljubezen

Napisal G. Bode

Ljubi moj Ervin, moderna človeka sva — saj tako zmerom praviš — in moderni ljudje ne poznajo komedije. Zato ne bom lagala, temveč ti bom prav mirno in stvarno (joj, kako sovražim to besedo) povedala, da te nočem več videti.

Cudno, kajne, da ti pišem poslovilno pismo... , toda vsega tega bi ti drugače ne mogla povedati. Ti bi mi odgovarjal, prepametno bi mi odgovarjal, in ločila bi se od tebe, kakor že tolikokrat, z občutkom, da nimam prav. In prav tega ne maram. Prevečkrat, Ervin, — oh nikoli nisem imela prav; pač nisem tako moderna ženska, kakor si ti misliš.

»Moja tovarišica moraš biti, moja družica, moja dobra prijateljica,« tako si zmerom in zmerom dejal. Ko sva se spoznala, sem rekla: Da. In tako je ostalo: vsaj zate. Veš, takrat bi bila vsemu pritrdila; saj veš; saj me razumeš. Mala študentka sem bila in prav posebno mi je ugajalo, da sem bila lahko tovarišica uglednemu odvetniku. Prekrasno je bilo, ko sem sledila tvojim bistro sestavljenim zagovorom in zavedala sem se, da si ti, ki tako mojstrsko in govorniško dovršeno zagovarjaš izgubljenca pred sodnikom in se boriš z državnim pravnikom, da si prav ti — moj prijatelj.

Kadar si mi razlagal podrobnosti o svojih pravnih in procesnih, kadar si tako zaupno govoril z menoj, sem zmerom in resnično čutila, da sem ti več kakor kdo drugi. Mnogo sem se od tebe naučila in zdaj, ko sem koncipientka pri tvojem prijatelju, kličim pri vsaki priliki, da sem sposobnejša in pametnejša od svojih moških tovarišev. To je tvoja šola, Ervin. Hvaležna sem ti.

Hvaležna sem ti tudi za vse one lepe popoldneve in večere, tudi za knjige, ki si mi jih pred kratkim poslal. V resnici in resnično sem ti hvaležna, toda, ne zameri, zdaj moram iti svojo pot. Ne morem in ne maram več biti tista majhna nepomembna prijateljica velikega moža. Ne gre več. Mnogo, mnogo si mi dal, samo nekaj si pozabil: nežnost in pozornost.

Saj vem, dragi, da moderni ženski ni treba prinašati cvetic. Pametnejše so reči, ki jih potrebuje... toda, ne morem drugače, cvetke so mi tako drage, čeprav zvonejo. Glej, vseč bi mi bilo, če bi me bil kdaj zvečer spremil do doma, namestu da si me posadil v taksi in si šoferju že vnaprej odštel voznino. In, saj je smešno, toda presrečna bi bila, da si mi vsaj tu pa tam prišel voščiti dobro jutro. Ti seveda takih stvari ne maraš, in žal ti je dragocenega časa. Silno mi tudi ugaja, če mi kdo reče, da sem prikupno počesana, če me kdo vpraša, kako sem spala, in če mi ni treba v kavarni klicati natakarkarja, da mu povem, da bi še rada kos kolačka...

Ti me kličeš samo tedaj, kadar je kaj nujnega... seveda, saj razumem, ko telefoniraš ves božji dan s svojimi strankami. Moje pričeske, moje obleke niti ne pogledaš; to so reči za povrh. Prepričan si, da se prav tako srečno pripeljem zvečer do doma, kakor če bi bil ti poleg mene, da tebi ni treba misliti na kolaček v kavarni, češ da si ga lahko naročim sama, če me mika.

Tudi prav redkokdaj mi pomagaš obleči plašč — sem pač samo tvoja tovarišica. Nikoli me ne vprašaš, ali imam skrb; kajti zdi se ti, da mala ženica ne more imeti takih skrbi, ki bi zanimale velikega moža.

Poročila se bom, Ervin, prav kmalu. Sicer še ne vem s kom. Toda to je pribito: za nič na svetu ne vzamem slavnega ne modernega moža.

Obljubil si mi, Ervin, da me boš ob treh poklical, zdaj je pa že pet. Vem, delo imaš, toda moji živci ne prenesejo več tega strašnega čakanja. Tudi zategadelj se bom poro-

čila... , da mi ne bo več treba čakati; náte čakati ali na tvoj klic — po cele ure... češ, tvoja tovarišica sem in razumem, da je delo prvo. Nočem več razumeti.

Poročila se bom s Petrom. Peter Werner je prijazen in skromen zdravničnik, ki ne bo nikoli zaslovel, ker se mu še reveži smilijo in jih zdravi zastoj. Zelo rad me ima, morda me celo ljubi. Prav gotovo je pa čuteč človek. On razume, da me prime časih poželjnejše po balončku, da bi se z njim igrala kakor otrok, da bi ga spustila iz prešernosti v zrak, oblakom nasproti, morda zato, da bi ga onstran njih ulovili angeli in se igrali z njim — ali pa, da bi pritisnila nanj gorečo cigareto, da bi počil kakor puška. Glej, Ervin, nikoli bi se te ne bila upala prositi, da bi mi kupil rdeč balonček. Tebi niso otročarije nič mar. Nikoli bi ne mogel razumeti, da sem zaljubljen v kepanje s snegom in v tiste strupeno zelene kisle sladkorčke, ki imajo malone okus po milu.

Veš, Ervin, nič kaj nisem za prijateljico velikega moža, še manj pa menda za ženo. Saj bi me bil sicer v treh letih vsaj enkrat vprašal, ali bi ti hotela biti žena. Seveda bi bila rekla: Ne. Dobro vem, da potrebuješ ženo, ki bi se znala uveljaviti, ki bi kraljevala v veliki in odlični družbi. Majhna in srčkana žena bi ne bila zate; še sama hodi komaj svojo pot, kako bi jo mogla utirati tebi navzgor! Vse to sem vedela že od prvega dne, vendar... bilo bi tako lepo, tako prelestno lepo, če bi bila lahko to svoje spoznanje kdaj vsaj za hip pozabila. Če bi mi bil lagal, vsaj enkrat samó, in bi mi bil dejal, da me ljubiš, da noriš za menoj... tako, vzemiva, kakor norim jaz za teboj. Toda ti ne lažeš, ker je laž nečastna.

Popolnoma mirno mi časih rečeš: Jutri pa ne utegnem, h gospe Mengerjevi moram. Zakaj mi pripoveduješ take stvari? Zakaj ne lažeš? A najbrž niti ne slutiš, da vse tiste noči nisem zatisnila oči, ker vem, da je gospa Mengerjeva zapeljiva žena. Ljubosumna sem nanjo, tako smešno in grozno ljubosumna, čeprav sem vsakokrat prijazno želela prijetno zabavo.

Ti nisi ljubosumen. Veliki možje se za tako ne zmenijo. Prav imaš, Ervin, toda nesrečna sem zato. Nalšč sem ti večkrat pripovedovala, da sem šla kamorkoli z nekim prijateljem, čeprav sem ves tisti čas presedela sama samcata v žalost pogreznjena v kinu. Lagala sem. Sicer pa nisem velika ženska in se smem zlagati. Pripovedovala sem ti, da je moj predstojnik — tvoj prijatelj, dober in od sile fin gospod — čeprav me nečloveško trpinči in sekira. Pripovedovala sem ti, da mi prevodi vržejo vsak mesec lepe denarje, res je pa, da je založnik, ki sem zanj delala, že zdavnaj v konkurzu.

Joj, kaj sem se ti vse nalagala! Nikoli te nisem mučila s svojimi gmotnimi skrbmi, kajti velikim možem pač niso mar majhne skrbi drobenega dekliča.

Zdaj, pri priči, grem iz pisarne. Ne jutri ne pojutrišnjem te nočem videti ne govoriti s teboj. Potlej, češ dva dni...

... »Halo! Kdo? Pisarna doktorja Regerja?... Da, Hela Wang, pri aparatu. ...Kdo? Ti, Ervin?... Joj! Nocoj ne utegnem, jutri tudi ne?... Zanimiv slučaj, pa bi se rad pogovoril z menoj?... Seveda... Oh, in prehlajen si spet, strašno... Kajpada pridem, da, da ob sedmih.«

Mlado dekletce se zazre žalostno v popisan papir. Vstane, si ročno obleče plašč in podjetno povezne čepico na glavo in si skrbno zariše s črtalom blede ustnice.

Potlej zvije svojo dolgo, odkritosrčno pismo v dolg svaljk in ga vrže v peč. (ci*)



Gledanje na daljavo na Angleškem

Angleži se zadnje mesece med vsemi narodi najbolj prizadevajo, da bi izpopolnili in razvili televizijo (gledanje v daljavo), t. j. optično dopolnilo sedanjih zgolj akustičnih radijskih aparatov. Ti aparati so še dosti bolj komplicirani od radijskih in zato bodo kajpada tudi mnogo dražji od njih — vsaj v začetku. Na naši sliki se vidijo novi angleški aparati za televizijo, ko ravno delajo v studiu; od onod pa oddajajo slike obenem z godbo radijskim naročnikom

Primerjajte ceno in kakovost našega blaga, odločili se boste za nakup zimskega plašča in perila pri tvrdki
Drago Gorup & Co.
LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14 (Dunajska cesta)

NAŠI BRALCI PIŠEJO

Dopisi iz vrst naših naročnikov in bralcev in naši odgovori

Velečeni gospod urednik!

Ko čitam članke pod naslovom »Njene sanje«, mi vstaja želja, da se tudi jaz pridružim Vašim prijateljem in prijateljicam, ki hrepenijo po ljubezni. Tudi jaz sem naročnica Vašega lista, ki ga vedno nestrno pričakujem. A »Njenim sanjam« se pa časih iz srca nasmejem, ker vidim, kako dekleta žalujejo za fanti. Dekleta, le korajžo in ne obupajte! Ali mislite, da je fant oz. mož vse na svetu? Vem, da je marsikateri ženi žal, da se je navezala nanj. Ali ne vidite, koliko gorja mora marsikatera žena prestati poleg svojega moža, če je pijanec, kvartopirec in morda še kaj hujšega, če vara ženo? Ali je to mož in oče svojim otrokom? Kako ga morejo otroci spoštovati? Kaj bi ti dekleta začelo, če bi imelo takega moža, ali ti ne bi krivalo srce ob takim početju svojega moža? Pomisli, dekle, preden se navežeš nanj, sedaj, ko si še prosta kot ptička! Ne mislim pa s tem reči, da so vsi slabi, o, še je dobrih mož in fantov na svetu, ki spoštujejo žene in dekleta. Toda ti so precej redki. Pa tudi takih je dosti, ki te ljubijo z vsem srcem in mislijo, da brez tebe ne morejo živeti. A tudi tem se navadno kaj kmalu ohladi srce. Koliko solz in vzdihov je potem po nepotrebnem! Zato dekle, preden se zaljubiš, premisli dobro ali te bo vzela ali če bo mogel preživljati tebe in otroke. Pazi nase, dekle, in ne vrzi se vsakomur pred noge. Če se ti fantu umakneš, bo morda za oba dobro.

Ne mislite, da jaz fante preziram. Ne, tudi jaz sem še mlada in se rada zabavam z njimi, toda samo do tiste meje, ki je človeku najbolj potrebna, pa se prej ustavim, da mi ne spodrsne. Tudi jaz sem imela fanta; če bi hotela, bi jih lahko še več imela za kratek čas. Za take pa meni ni. Samo eden mi je malo všeč. Le to slabo lastnost je imel, da ni bil črn.

Pisala sva si pogostokrat in večkrat me je prišel obiskat. Ko je bil pa zadnjikrat pri meni, se mi je zdel jako hladen. Nisem si znala njegovega vedenja razlagati in po njegovem odhodu sem začela premišljevat, zakaj se je tako čudno obnašal. Nisem mogla pričakati, da me zopet obišče, zato sem mu napisala pismo, v katerem sem ga vprašala, kaj mi je.

Poslušajte dekleta, kaj mi je odgovoril!

Ze deset mesecev se ljubiva, pa mi nisi dala niti enega poljubčka in me tudi nisi povabila, da bi bil le eno noč pri tebi...

Vidite dekleta, to je fantovska ljubezen. Samo za užitek mu je, drugo mu je pa postranska stvar. Odgovorila sem mu, da sem poštena in da mi je vseeno, če je vsega konec.

Če boljšega fanta ne morem dobiti kot je ta, mi ni prav nič hudo. On naj si kar tako najde, da mu bo v vsem ustrezala, jaz si bom pa tudi sebi primernega dobila.

Zato pa dekleta, pamet rabimo prej ko kaj drugega, da nam ne bo jeseni hudo in da ne bo prelivanja solz in vzdihov po nepotrebnem. Sedaj ko se začenja pomlad, je ta moj nasvet toliko bolj umesten.

Nisem mislila toliko povedati, a me je kar zaneslo. Sedaj pa končam svoje pisanje in Vas prosim, da ga priobčite v »Tedniku« in mi ne zamerite, če se katerega kaj tiče. V tem primeru naj pa še on svoje pove.

Gorenjka II.

je to začelo, pametna je ta ideja. Ker sem pa tudi sam mnogo pretrpel in poskusil, takorekoč živo čutim z vsemi onimi pisateljicami in pisatelji, ki prispevajo vrsto k vrsti v Vaš list. Upam, da mi oprostite, če bi tudi jaz napisal par vrst k »Njenim sanjam«, oziroma sanjam nas vseh. Seveda se vsake sanje razlikujejo: moje so pač take, da bi v resnici hotel, da bi bile le sanje. A žal so le preveč resnične. Svetoval bi vsem onim cenj. bralkam, da si jih dobro prečitajo in naj spoznajo v teh resničnih sanjah, da žive na našem planetu ne samo dobre matere nego tudi ženske, ki niso matere, pač pa prej vse drugo.

Torej naj začnem. Mlad nisem več. Kot 18letnega mladeniča me je usoda metala z ruskega bojišča na druga bojišča. Tako je šlo do poloma avstrijskega orla. Potem domov na lepo Dolenjsko. Kot sin siromašnih staršev sem moral kmalu pogledati za služkom. Sel sem k premožnemu kmetu za hlapca. Usoda je hotela, da sem se prav pošteno zlagal v hčer svojega gospodarja. Tudi ona ni skrivala simpatije do mene. Začela se je skrivati ljubezen, ki pač ne vidi razlike med siromaštvom in bogastvom. Seveda imajo matere in očetje za tako ljubezen svoje posebne nazore. Tako je bilo tudi z nama. Skrta ni ostala dolgo. Epilog: odpust iz službe. Izučilo me je življenje, učil sem se ga v strelskih jarkih. Zato nisem vrgel puške v koruzo. Za vsako ceno sem hotel imeti ljubljeno bitje. Na skrivnem sestanku sva sklenila, da ne moreva živeti drug brez drugega, zato bova pobegnila. Izginila sva z lepe Dolenjske v lepi pomladni noči pred davnimi leti. Živela sva tu v Srbiji deset let razmeroma srečno in zadovoljno.

Tako se konča prvo dejanje moje drame.

Niti v sanjah si ne bi mislil, da se more ženska, posebno ženska z dežele tako pokvariti. Jaz sem kot rudar vedno dobro zaslužil. Imela sva otroke. Pred leti sva se tudi poročila, prej pa sva živela v takozvanem divjem

zakonu. Tudi s starši sva se nekako sprizajnila, seveda pa sva morala vsako misel o kaki dediščini opustiti. Srečno je potekalo življenje v rudarski koloniji, daleč od doma. Rudarske kolonije in življenje v njih, ki jih pesnik Tone Seliskar tako lepo opisuje.

Lepo sem skrbel za njo in za tri otročiče. Prva leta najinega skupnega življenja sem jo učil celo kuhanja. Nikdar nisem dal povoda za prepir, nisem pijančeval, zaslužil sem dobro — a nič imel. Videl sem, da ni dobra gospodinja, a sem vendar molčal. Mogoče je bila to moja slabost, toda prirjeno mi je tudi, da prepira nisem hotel v hiši. Mir sem hotel imeti, ki sem ga bil po vsem prestanem življenju tako potreben. Tako je šlo do lanskega leta. Rodil se mi je četrti otrok. Par mesecev po tem pa se je zgodilo ono, od česar se še do danes nisem opomogel. Ponoči sem bil v službi. Kakor navadno pridem zjutraj izmučen od nočne službe domov, želeč si, da ležem k počitku. Stopim v hišo, trije otroci jokajo, a nje ni. Težka slutnja mi stisne srce. Na mizi leži bel papir. Zgrabim ga, čitam: »Ne ljubim te več! Od Tebe bežim! Četrty otrok je moj, oče pa mu nisi Ti...«

Odveč bi bilo popisati vse trpljenje, ki sem ga pretrpel. Samo toliko rečem, dosti sem pretrpel v vojni. Toda ono trpljenje je bilo telesno in se ni dalo niti primerjati s trpljenjem, ki sem ga sedaj trpel. Mislim, da bi z blažnim. Se danes, ko je že leto dni za menoj po tistem dogodku, se spominjam tega trpljenja. Sram me je, če se spomnim, kaj vse sem v svoji preveliki ljubezni do nje takrat počel. Vi pa, vsi ki boste čitali te vrste, zamislite se v moj položaj. Ali more človek ostati miren pred takim dejstvom? Vprašam vas, mladenke, ki imate namen postati vzorne matere: Ali je bila to mati? Ali je bila to žena? Danes po vseh teh dogodkih se moram zahvaliti nekaterim dobrim ljudem, da so mi bili tiste dni ob strani, da nisem napravil iz svoje drame žaloi gre.



Zlatorog
terpentini
olajša pranje.

Tako se konča moja življenjska drama v drugem dejanju.

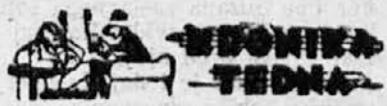
Tretje dejanje: Kaj sem? Ne tič ne miš! Trije otroci kot ptički brez gnezda! Kdo jih vzgaja? Nihče! Sam sem rudar, kuharica, perica, šivilja itd. Leto dni že tako. Dalje ne gre. Saj to ni več življenje. Potrebujem ženo. Potrebujem dušo, ki bi me razumela. Potrebujem vzgojiteljice svojim malim. Potrebujem gospodinjico, ženo s srcem in umom, ženo, tihe, skromne, a hkratu z močno voljo. Otroci so leto dni brez materinega vodstva, mater so pozabili kakor sem jaz pozabil, da sem imel kdaj ženo. Otrokom je treba poštene in ljubezavne vzgoje. To so sedaj moje sanje! Ali jo najdem?

Ne smete si misliti, da tukaj ni žensk. O pa! Samo zame ni nobene. Prvič mi je potrebna Slovenka. Slovenki, ki se ji ni cedilo v življenju mleko in med. Taka žena me bo razumela, le taka bo znala ceniti kosček kruha, ki ga ji nudim. Ločitev s prejšnjo ženo pa je lahka stvar.

Težak je bil boj, da sem te svoje sanje dal v javnost. A druge poti ni. Še vedno sem v Srbiji. Moja želja bi bila, da bi se oglasila ženska, ki bi umela moj položaj, izmenjal bi par pisem z njenimi sanjami, ki bi se morda dale uresničiti. Rad bi postal zopet človek. Začel bi novo življenje, čeprav v resnih in hudih časih.

Upam, da svet še ni tako pokvarjen, da si ne bi mogel zgraditi kakor ptica v bližajoči pomladi novega gnezda. Gnezdo, v katerem pa ne sme kot dušna hrana manjkati Vaš cenjeni »Družinski tednik«. Vse mladenke, ki sočustvujete z menoj in ste mogoče na tak ali na drug način doživle prevaro v svoji mladosti, prosim pismenega pomenka na naslov »Družinskega tednika«.

Franc iz Srbije.



Pol leta po kraljevi smrti, 9 aprila je minilo pol leta, kar je zločinska roka v Marseillu ubila viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Jugoslavija je ta žalostni jubilej proslavila tiho in žalostno, na Francoemem pa v nedeljo priredili nabiralni dan za zgradbo spomenika pokojnima kraljema Petru I. in Aleksandru I. v Parizu in Marseillu.

Lastna kri za zdravljenje kapi. Italijanska profesorja dr. Colella in dr. Pizzillo s palermске univerze trdita, da sta iznašla novo metodo za zdravljenje in preprečitev kapi. Zdravnika vzameta namreč pacientu 25 do 36 cm³ krvi iz žile in jo vbrizgata v njegovo mišičevje na zdravi strani telesa. Tako vbrizgana lastna kri pred vsem ustavi morebitno krvavitev; s pridom se uporablja ne samo pri kapi, temveč tudi pri ranah na glavi, če nastanejo krvavitve v možganih.

Nedelja na Turškem. Turška vlada je sklenila uvesti po vzoru vsega kulturnega sveta praznovanje nedelje kot prostega dne v tednu. Doslej so Turki praznovali petek.

13 letna mati. V Predlicu na Češkem so morali neko 13letno učenko po štafetnem teku oddati v bolnišnico. Tam so ugotovili, da je v tretjem mesecu nosečnosti. Oče bo nekaj 14letni ciganski muzikant; deklica se je z njim seznanila na cesti.

1000 dolarjev napitnine. V Newyorku so pred kratkim imeli plačilni natakari kongres. Tožili so med drugim tudi o padanju napitnine. Pri tem je prišlo na dan, da je največjo napitnino, kar jih je kdajkoli kdo dobil, spravil v žep natakari nekega hotela še pred svetovno vojno. Mož je dobil cel dolarški tisočak. Pozneje se je seveda pokazalo, da je bil radodarni gost — na umu bolan.

Plaha deklica. Talma Radiger se piše neka študentka na springfieldski univerzi v Ameriki. Doslej so jo imeli za najboljšo in najneznatnejšo med vsemi študentkami. Te dni je pa iznenadila svoje bližnje s čudnim nastopom: obrnila se je namreč do okrožnega sodišča s prošnjo, da bi smela izvršiti smrtno obsodbo nad nekim črncem, obsojenim na smrt, ker se je spozabil nad neko belko. Sodnik je človekoljubno prošnjo »plah« deklice odklonil.

Drag poljub. Nekega Londončana je stal en sam poljub okoli 600 Din. Šel je z avtom po svojo ženo na postajo in se z njo poljubil. Čeprav je poljub trajal le eno sekundo, je prometni redar le opazil, da je njegov avto zavozil iz vrste in na nepravem mestu križal cesto. Zapisal si je številko in te dni je stal krivec pred sodnikom. Obsodili so ga na 3 funte globe, ker ni pazil na cestni prometni red.

Diplomiral je na visoki trgovinski šoli pri češki tehniki v Pragi za industrijskega inženjerja g. Franjo Blatnik iz Velenja. — Promoviral je za doktorja vsega zdravilstva v Beogradu g. dr. Fr. F. Dergane, sin četa-primarija g. dr. Fr. S. Dergane. — Iskreno čestitamo!

Promoviral je na dunajski univerzi za inženjerja kemije gosp. Herman Korn, sin znanega instalaterja gospoda Teodorja Korna v Ljubljani. — Čestitamo!

Jubileja: Te dni je praznoval v Ljubljani 60letnico rojstva ugledni pečarski mojster g. Ivan Rihar. — 80letnico rojstva je praznoval gosp. Feliks Tomčan, kamnoseški mojster v Ljubljani. — Iskreno čestitamo!

Novi grobovi

Umrli so v Ljubljani: Franjo Ferikula, brivski mojster. — V ljubljanski bolnišnici: Ivan Otrin, drž. vpojenc; Josip Žužek, poštni zvanik; Franc Jernejčič, žel. nadzornik v pokouju. — Na Bledu: Lambert Bruckner, dentist-tehnik. — V Begunjah pri Cerknici: Milan Meden, star 29 let. — V Dragomeru pri Brezovici: Marija Čudnova roj. Kobi, posestnica, stara 76 let. — V Gortinci pri Dolu: ga. Helena Dientlova, gostilničarka, stara 77 let. — V Guncljah pri St. Vidu: gđc. Jožica Grašičeva, absolventka dvorzredne trgovske šole. — V Kočevju: ga. Franciska Riglarjeva. — V Kranju: ga. Alojzija Donatova, žena katalskega mojstra. — V Murski Soboti: dr. Slavko Vrsnik, odvetnik in rezervni kapetan. — V Mariboru: Franc Strnad, šolski ravnatelj v pokouju. — V Središču ob Dravi: Franc Cajnk-o, nadučitelj v pokouju. — Pokojnim večni mir, žalujočim naše sožalje!

Pred desetimi leti...

Jubilej najslavnejše filmske igralkice na svetu — Greta Garbo, severna Svinga, pred desetimi leti in danes Triumf umetnosti in lepote

Komaj deset let je tega, kar je prišla mlada švedska igralkica Greta Garbo v Ameriko.

Vseh teh deset let je trdo dela-

nemara na stečaj odprla vrata in jo ovenčal s slavo. Mala Greta Louvisa Gustafsonova, bivša modna razkazovalka in prodajalka iz

prav zaradi tega — najvišjo stopnjo

Svetovno časopisje jo torej po pravici imenuje nekronano filmsko kraljico. Na vsem svetu najbrž ni kraja, kjer ne bi Greta Garbo poznali in oboževali.

S svojim poslednjim velikim filmom »Pisana tenčica« je spet znova dokazala, da je ni igralkice, ki bi jo mogla prekositi.

Nov Lumièrov izum

Louis Lumièr, izumitelj kinematografa, ki mu je danes že dobrih 80 let, je pred nekaj tedni izumil še vedno izpopolnilo dosedanjega nemega in zvočnega filma: ustvaril je tako imenovani plastični ali telesni film. Na čem temelji njegov izum, je Lumièr le naznačil, v podrobnosti se pa za enkrat še ne spušta. Drži le toliko, da si morajo gledalci, ki si hočejo ogledati tak plastični film, nakloniti posebne naočnike.

Prve poskusne filme so že predvajali v krogu strokovnjakov. Kazali so jim drveč avto in vlak. Predstava je bila tako realistična, da so gledalci v strahu vstajali s sedežev in hoteli planiti iz dvorane, ko je vlak zavozil proti njim... na platno seveda.

Če vsa znamenja ne varajo, je Lumièr, izumitelj kina, postal tudi izumitelj njegove največje izpopolnitve, ki utegne biti še revolucionarnejša kakor izum zvočnega filma.

Kiepura vitez častne legije

Pevca Jana Kiepuro so francoski glasbeniki povabili na 800. pariško predstavo Puccinijeve »Tosce«, da je pel Cavaradosija. Med predstavo mu je ravnatelj pariške Komične opere pripel na prvi viteški križec legije časti. Umetnika je pri tej priliki občinstvo viharo pozdravilo.

Dva nova Fröhlichova filma

V Berlinu so pravkar začeli filmati »Karnevalsko noč« z Gustavom Fröhlichem v režiji Hansa Deppesa. Obenem bo Fröhlich igral z Brigito Helm v filmu »Officialna ženca«; ta film se je, ko je bil še nem, imenoval »Carjev adjutant«.



la, sejala je —. Njena žetev je obilna in niti ene jalove bilke ni v snopu njenih kovorik. Današnji dan je na vrhuncu svoje slave.

Nekega dne pred desetimi leti je pristal v newyorškem pristanišču parnik »Drottningholm«. Priplul je iz Göteborga. Med potniki je bila neka mlada in plaha Švedka, ki je s palube hrepeneče občudovala orjaške obrise prestolnice novega sveta, donebnice milijonskega Newyorka in ogromni kip Svobode. Velike sinje deklince oči so široko gledale v svet novega življenja, v svet, ki ji bo

Stockholma, je stopila na prag velike Amerike.

Greta Gustafsonova, z igralskim imenom Greta Garbo, je dosegla pri filmu tako velike uspehe, da jih smemo brez skrbi vzporejati z uspehi največje odrske igralkice, Sare Bernhardtove. Niti deset let ni potrebovala za to svojo pot do vrhunca slave.

V Ameriko jo je odvedel Louis B. Mayer, ko jo je videl v »Goesti Berlingu«, filmu, ki je dobil Nobelovo nagrado. Med tujci je ostala tujka, a v filmskem kraljestvu je dosegla — kljub temu ali morda

Z naslednjim prispevkom formalno končamo anketo, nastalo okoli »Njenih sanj«. Mislimo, da za sklep nismo mogli dobiti primernejšega dopisa: pismo našega rudarja iz Srbije, pretresljivo pismo preprostega človeka, ki mu je življenje neusmiljeno razlagalo njegove sanje — toda vzlic temu si z veliko vero v bodočnost skuša ustvariti novo življenje na razvalinah starega.

Mislim, da je ta dopis eden izmed najboljših, kar jih je izšlo v našem listu, tako po vsebini kakor po obliki — po obliki tem bolj, ker ga je napisal navaden rudar brez šol. Popravljali ga nismo skoraj nič.

Spoštovani gospod urednik!

Prišla mi je v roke osma številka Vašega cenjenega lista. Oprostiti mi pač morate, da sem si jih šele zdaj, ko sem prečital eno številko, prisrkel, oziroma sem jih prosil še in še. Ni moja krivda, gospod urednik, da do sedaj še nisem bil naročen na Vaš list. Tukaj ni na prodaj to tabakarnah, tu ni prodajalcev časopisov, sploh nisem niti vedel, da Vaš list izhaja. Ne zamerite mi, da Vam to odkrito priznam. Iz Slovenije sem že dolgo časa odsoten, redke pa je v teh krajih slovenski časopis. Priznati moram: Vaš list je mnogo vreden. V njem je vse zanimivo. Zadostuje naj Vam moja izjava, da ga takoj naročim, čim si uredim svoje razdrapane družinske razmere.

Ko sem tako prečital Vaš list številko za številko, mi ni ušla zanimiva anketa »Njene sanje«. Prav je, da se

